

● Smartphone of camera? ●

Isja Nederbragt

De laatste jaren is het gebruik van de smartphone enorm toegenomen. Ook is de kwaliteit van de camera erin sterk verbeterd. Dat is een reden waarom de smartphone steeds meer wordt gebruikt om te fotograferen. Zelfs zó vaak dat de compactcamera het onderspit dreigt te delven.

Fotograferen met de smartphone is heel leuk, heel makkelijk en je hebt hem altijd bij de hand. Toch zijn er situaties waarin de smartphone niet voldoet en waarbij een compactcamera of een spiegelreflex (of systeemcamera) betere resultaten geeft. Dat alles hangt natuurlijk ook af van de kwaliteit van de camera.

In dit artikel leg ik in het kort de voor- en nadelen uit. Daarna bespreek ik aan de hand van voorbeeldfoto's wanneer je beter de ene of een andere camera kunt gebruiken.

De spiegelreflexcamera

De spiegelreflex en de systeemcamera blijven de voorkeur hebben als fotograferen je hobby of je beroep is. Het voordeel is de mogelijkheid om lenzen te verwisselen, filters te gebruiken, zelf de instellingen te bepalen, en ga zo maar door. Je hebt vele mogelijkheden, maar het kost tijd om daar tijdens het fotograferen gebruik van te maken. De spiegelreflex levert kwalitatief de beste foto's. Het voornaamste nadeel is het grote gewicht en de grote omvang van de camera en eventueel de losse lenzen die je mee moet sjouwen. Daar heeft niet iedereen meer zin in.

De compactcamera

Het voordeel van een compactcamera is het lage gewicht en geringere omvang ervan. Vaak past hij in een binnenzak. Dat is dan ook de reden dat hij veel wordt gebruikt. Ook een voordeel is dat vele compactcamera's een zoomfunctie hebben. Het nadeel is dat ze kwalitatief minder te bieden hebben en dat gebruik in minder ideale omstandigheden (bijvoorbeeld donker weer) niet altijd goede foto's oplevert. Door de kleine sensor is de groothoek niet zo erg groot en er ontstaat snel ruis bij hogere iso-waarden.

De smartphone

Heel veel mensen hebben een smartphone op zak. Dat de smartphone ook kan fotograferen is meegenomen, je hebt hem altijd bij de hand. Je kunt dus snel even een foto maken (of een video). De techniek ervan laat toe dat je je niet druk hoeft te maken over de instellingen van de camera, dat regelt hij zelf wel (P-stand) via zeer geavanceerde software. Misschien dat je alleen het scherpstelpunt wilt instellen, dat kan met een tik van je vinger. Ieder nadeel 'hep' zijn voordeel, want voor je het weet schiet je eindeloos veel foto's. Een nadeel is ook dat de batterij snel leeg is. Een hele dag fotograferen lukt daardoor veelal alleen als je een powerbank bij je hebt. Een smartphone heeft een heel klein lensje, dat in de praktijk een forse groothoek oplevert. Op mijn smartphone (iOS 6) is die groothoek vergelijkbaar met 24 mm op full frame.

Een groot voordeel van de smartphone is, behalve dat je er snel een foto mee kunt maken, dat er vele apps voor bestaan waardoor je de gemaakte foto's meteen kunt aanpassen (zoals rechtzetten van de horizon, belichting optimaliseren, uit-

snede maken), de foto's creatief kunt bewerken (zoals toevoegen van tekst, plaatjes, sfeer) en ze door kunt sturen naar je geliefde(n) of ze via sociale media kunt verspreiden. In een tijd waarin we sociaal afstand moeten bewaren en zelfs niet bij elkaar op bezoek komen, is dat laatste zelfs een heel groot voordeel.

Sociale fotografie

De smartphone is bij uitstek geschikt om op feestjes en partijen foto's te maken. Je kunt ze meteen doorsturen. Om je heen zie je dit heel vaak gebeuren.

Vrijwel alle mensen op deze foto willen thuis laten zien dat ze in de Keukenhof zijn geweest; een beeld van sociale fotografie

Er wordt in restaurants niet meer gebeden voor de maaltijd, er wordt een foto gemaakt en meteen verstuurd. Het lijkt er op dat je pas hebt meegedaan als je anderen daarvan een foto als bewijs laat zien.

Op de vorige pagina onderaan een voorbeeld van het fotograferen van een document, met de smartphone gemaakt en erop rechtgezet

Documentatie

Ik kreeg het verzoek van een familielid om een foto te maken van een ets die heel mijn leven boven onze eettafel heeft gehangen. Die foto was heel snel gemaakt en daarna heb ik met een standaard-app de perspectiefvertekening gewijzigd en een passende uitsnede gemaakt. Je kunt ook belangrijke documenten, sieraden, je muntenverzameling, en zo meer, documenteren. Dat gaat overigens ook met de compactcamera of de spiegelreflex.

Zelfportret

Een selfie, gemaakt met hulp van voorzetlenzen (macro, fish eye), bewerkt met Snapseed en samengevoegd in Photoshop Mix

Een zelfportret is met de smartphone zo gemaakt. De smartphone heeft zelfs een tweede lens, aan de schermkant, met een extra groothoek.

De kwaliteit van deze lens is minder dan die van de hoofd-lens. Zo kun je ze zelf op de foto zetten, zonder selfiestick. De selfie vertoont veel vertekening.

Je kunt er ook creatieve selfies mee maken. Dat laat onderstaande afbeelding zien.

Een selfie, gemaakt met smartphone en bewerkt op de computer, omdat daarop nauwkeuriger gewerkt kan worden

Met een aantal bewerkingen en veel uitproberen ontstond dit beeld. Die foto is samengesteld uit een aantal onderdelen, zoals mijn eigen oog (met fisheye lens) en mijn hand. De oogbol is 'gemaakt', de iris en de hand zijn gefotografeerd en via selecties uitgesneden. Je kunt deze bewerkingen uitvoeren met een app op de smartphone zelf. Dat is nogal een gepriegel op het kleine schermje. Op de pc werkt het nauwkeuriger, dus die heb ik dan ook voor deze afbeelding gebruikt.

Landschap

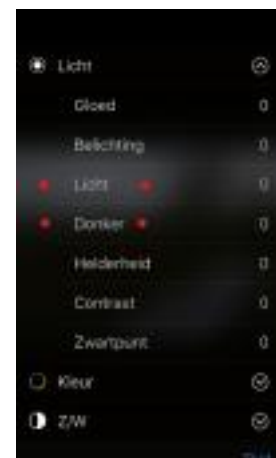
De smartphone is bij uitstek geschikt voor het fotograferen van landschappen. Dat komt vooral omdat het beeld bijna altijd scherp is. De groothoek (vergelijkbaar met 24 mm full frame) geeft een dieptescherpte van ongeveer een meter tot oneindig (zie afbeelding).

Een landschap met vrijwel de hele foto scherp door de grote dieptescherpte (zie de zwarte verticale lijn)

De software van de smartphone doet de rest. Door het scherpstelpunt te verplaatsen is het belichten op de lucht (lichte partijen) of de ondergrond (donkere partijen) in te stellen. Is een van de twee te licht of te donker, dan kun je met hulp van de standaard-app beide, onafhankelijk van elkaar, aanpassen (zie afbeelding).

Een van de instellingen van de foto-app van de smartphone zelf. Licht en donker zijn onafhankelijk van elkaar te veranderen

Op foto's die met een groothoeklens zijn genomen domineert de voorgrond nogal. Dat is op te lossen door een panoramaformaat te kiezen, vooraf, of door naderhand een uitsnede te maken.

Een nadeel bij landschapsfotografie is dat de smartphone niet kan inzoomen. Er bestaan wel opzetbare zoomlenzen, maar de kwaliteit daarvan is matig: vooral aan de randen is de foto onscherp. Wil je details van het landschap fotograferen, dan kun je beter één van de vele compactcamera's met een zoomfunctie gebruiken (of natuurlijk de zwaardere spiegelreflex/systeemcamera met telelens).

Aan deze foto is via de app Rainy Daze regen en mist toegevoegd

Er bestaan voor de smartphone vele apps waarmee je een landschap kunt veranderen. Zo is het mogelijk om regen aan een foto toe te voegen, zoals op de afbeelding. Let er wel op dat je een foto neemt zonder zon en schaduwen, want dat blijft zichtbaar en dat is wat gek als het regent.

Slechte lichtomstandigheden

Als het slecht weer is, of als je binnen fotografeert, dan zijn lange belichtingstijden (of een flitser) nodig. Dat geeft onscherpte. De smartphone geeft in deze omstandigheden nog steeds een goed beeld, waarbij een andere camera een statief nodig is. De nieuwste smartphones worden speciaal met aandacht voor deze functie ontwikkeld en ze doen het heel aardig. Een beetje ruis moet je daarbij wel voor lief nemen. Zo is het mogelijk om, bijvoorbeeld in musea, bij kunstlicht zonder flits en zonder statief te fotograferen. In vele musea is dat toegestaan. Een voorbeeld zie je in deze afbeelding.

Toilet in het fotomuseum te den Haag, met de smartphone gemaakt bij kunstlicht, foto is heel scherp en heeft nauwelijks ruis

Beelden samenvoegen

Soms wil je een deel van de ene foto verplaatsen naar een andere. Bijvoorbeeld omdat iemands gezicht onscherp is of omdat zijn of haar ogen dicht zijn. Dat is mogelijk op de smartphone, tenminste als er een foto-app op staat waarin je met lagen kunt werken. Het is wel even uitzoeken hoe zo'n app werkt en het is niet eenvoudig om op een klein scherm nauwkeurig te werken. Mensen met grote vingers kunnen gebruik maken van een touchpen, dat werkt nauwkeuriger. In het voorbeeld (afbeelding in de volgende kolom bovenaan) vond ik het landschap erg saai. Een oude auto verlevendigt het beeld en geeft op hetzelfde moment twee herinneringen weer: van de wandeling in het landschap en van de ontmoeting met een vergane auto die ergens was gedumpt.

Met Photoshop Mix en enige handigheid met die app is het toevoegen van beelden een koud kunstje

Creatief

Tenslotte is de smartphone heel geschikt om creatieve veranderingen aan foto's toe te voegen. Ik noem een aantal mogelijkheden maar ben daar niet volledig in: verouderen van het beeld, een deel van de foto spiegelen, vervormen (zoals in afbeelding), toevoegen van tekst en lichtjes, belletjes, etc.

Etalagepoppen, twee keer, bewerkt met diverse apps, rechts is het beeld vervormd

Er bestaan talloze apps, zowel voor de smartphone als voor de tablet, maar er komen er ook steeds meer voor op de computer. Ikzelf vind het heel leuk om hiermee bezig te zijn en te ontdekken wat kan, wat niet kan en wat er aan beelden ontstaat.

Ten slotte: hoe doe ik het zelf?

Ik gebruik mijn spiegelreflex als ik heel gericht fotografeer, als ik er speciaal voor op uit ga en als ik alle tijd heb. Mijn smartphone heb ik vaak bij me en ik gebruik hem voor van alles, zoals 'even' iets fotograferen, titel van een boek dat ik wil aanschaffen, kopie van een reisschema en zo. Op vakantie wil ik niet alleen landschappen fotograferen, maar ook details. Ik heb dan mijn compactcamera bij me, en ook mijn smartphone. Beide zitten in een buiktasje zodat ik er makkelijk bij kan. Ik geniet vooral van het, achteraf, creatief bewerken van de foto's, zoals je bij enkele afbeeldingen in dit artikel kunt zien. Probeer het zelf ook eens.